

Καταλληλότητα των βοοειδών για μεταφορά

© INRAE/MAÎTRE, Christophe

Εισαγωγή

Η μεταφορά στις περισσότερες περιπτώσεις είναι μια άγνωστη και απειλητική διαδικασία στη ζωή ενός ζώου, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε αγωνία, τραυματισμό ή ακόμη και θάνατο, εάν δεν έχει σχεδιαστεί και εκτελεστεί σωστά. Καθώς τα βοοειδή είναι κοινωνικά ζώα, μπορεί να γίνουν νευρικά ή επιθετικά εάν απομονωθούν, όταν αλλάξει η σύνθεση της ομάδας ή εάν συνωπιστούν, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις που απειλούν την ευζωία και είναι επικίνδυνες κατά τη μεταφορά. Εκτός από την εξέταση της συμπεριφοράς τους, πολλοί κίνδυνοι για την ευζωία των ζώων μπορούν να μετριαστούν με την παροχή κατάλληλων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού για το χειρισμό και τη μεταφορά (ανάλογα και με τις τρέχουσες περιβαλλοντικές συνθήκες), καθώς και με την κατάλληλη εκπαίδευση και επίβλεψη των ατόμων που χειρίζονται τις εγκαταστάσεις, χειρίζονται τα ζώα και οδηγούν το όχημα. Η διασφάλιση φόρτωσης μόνο των ζώων που κρίνονται κατάλληλα για το προβλεπόμενο ταξίδι είναι η πιο σημαντική πτυχή της διατήρησης της καλής μεταχείρισης σε όλη τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, δεδομένου ότι είναι αδύνατο να διασφαλιστεί η καλή μεταχείριση των ζώων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς εάν το ζώο είναι ακατάλληλο. Τα σοβαρότερα προβλήματα όσον αφορά την καταλληλότητα για τη μεταφορά εντοπίζονται σε νεαρούς μόσχους και σε ζώα αναπαραγωγής που οδηγούνται στη θανάτωση, ενώ είναι λιγότερο σοβαρό ζήτημα στα κρεοπαραγωγά βοοειδή. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έννοια της καταλληλότητας για μεταφορά, ανατρέξτε **στο Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο "Καταλληλότητα για μεταφορά"**.

Νομικές απαιτήσεις

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2005 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, καθορίζει την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά.

"Κανένα ζώο δεν μεταφέρεται εκτός εάν είναι ικανό για να πραγματοποιήσει το προβλεπόμενο ταξίδι [...]".

(Παράρτημα I, κεφάλαιο I, 1.)

"Τα ζώα που είναι τραυματισμένα ή παρουσιάζουν φυσιολογική αδυναμία ή παθολογικά προβλήματα δεν θεωρούνται ικανά για μεταφορά [...]".

(Παράρτημα I, κεφάλαιο I, 2.)

"Ωστόσο, τα άρρωστα ή τραυματισμένα ζώα μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι σε θέση να μεταφερθούν εάν είναι: (α) ελαφρά τραυματισμένα ή άρρωστα και η μεταφορά δεν θα τους προκαλέσει πρόσθετο άλγος-σε περίπτωση αμφιβολίας, πρέπει να ζητείται κτηνιατρική συμβουλή - [...]".

(Παράρτημα I, κεφάλαιο I, 3.)

"Όταν τα ζώα αρρωστήσουν ή τραυματιστούν κατά τη μεταφορά, πρέπει να απομονώνονται και να τους χορηγούνται πρώτες βοήθειες [...] να τους παρέχεται η κατάλληλη κτηνιατρική αγωγή και, εάν είναι απαραίτητο, να υποβάλλονται σε επείγουσα σφαγή ή θανάτωση [...]".

(Παράρτημα I, κεφάλαιο I, 4.)

"Τα θηλάζοντα βοοειδή και αιγοπρόβατα που δεν συνοδεύονται από τα νεογνά τους πρέπει να αρμέγονται ανά διαστήματα μικρότερα των 12 ωρών".

(Παράρτημα I, κεφάλαιο I, 6.)

Μέθοδος

Πριν από τη φόρτωση των ζώων για μεταφορά, πρέπει να ελέγχεται η καταλληλότητά τους για το

Καταλληλότητα των βοοειδών για μεταφορά

προβλεπόμενο ταξίδι. Η επιθεώρηση πρέπει να περιλαμβάνει ενδελεχή αξιολόγηση των μέτρων υγείας και καλής ευζωίας των ζώων. Αυτό θα μειώσει τον κίνδυνο τα ζώα να υποφέρουν από σοβαρά προβλήματα ευζωίας ή να μην επιβιώσουν από το ταξίδι. Οι ζωικές παράμετροι, καθώς και οι καταγραφές της εκμετάλλευσης πρέπει να αφορούν:

- Τραυματισμό
- Φυσιολογική αδυναμία
- Παθολογικά προβλήματα

Για όλες τις περιπτώσεις όπου υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά, πρέπει να ζητείται η συμβουλή κτηνιάτρου.

Τραυματισμός

Τα ζώα που είναι τραυματισμένα δεν θεωρούνται κατάλληλα για μεταφορά, εκτός εάν είναι ελαφρώς τραυματισμένα, όταν η μεταφορά δεν θα τους προκαλέσει πρόσθετη ταλαιπωρία.

Τραυματισμός	Περιγραφή ζωικών παραμέτρων	Ακατάλληλο για μεταφορά
<p data-bbox="89 365 169 398">Πληγή</p> <p data-bbox="89 801 384 947">Απουσία ζωικών πόρων (π.χ. λόγω κακού αερισμού, ακατάλληλης θερμοκρασίας, τροφής, νερού)</p>	<p data-bbox="446 365 1149 600">Εάν ένα ζώο παρουσιάζει σοβαρό ανοικτό τραύμα (θωρακική, κοιλιακή, κρανιακή κοιλότητα), χειρουργικό τραύμα που ανοίγει εκ νέου, εκτεταμένο μολυσμένο τραύμα, εκτεταμένο τραύμα που διαταράσσει την ακεραιότητα της επιφάνειας του σώματος (δέρμα, βλεννογόνο ή μυς που έχει υποστεί ρήξη) ή σοβαρή αιμορραγία, πρέπει να θεωρείται ακατάλληλο για μεταφορά.</p> <p data-bbox="446 607 1149 752">Δεδομένου ότι τα τραύματα είναι μια επώδυνη κατάσταση, η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά.</p> <p data-bbox="446 801 1149 891">Η απουσία ζωικών πόρων μπορεί να εκτιμηθεί από σημάδια δυσχέρειας στην αναπνοή, θερμική καταπόνηση ή καταπόνηση από ψύχος ή αφυδάτωση,</p> <p data-bbox="446 918 1149 1008">Ως ρίγος ορίζεται η αργή και ακανόνιστη δόνηση οποιουδήποτε μέρους του σώματος ή του σώματος συνολικά.</p> <p data-bbox="446 1034 1149 1124">Τα ορατά σημάδια της εφίδρωσης στο δέρμα είναι υγρασία, αποξηραμένα σημεία ιδρώτα ή εναποθέσεις αλάτων.</p>	<p data-bbox="1174 365 1505 544">Π.χ. βαθύ ή ανοικτό τραύμα, έντονη αιμορραγία, ανοικτό απόστημα, κρυσπαγήματα, τραυματισμός πέους, κάταγμα.</p> <p data-bbox="1174 607 1505 696">Επίπεδα πόνου από "μέτριο" έως "πολύ σοβαρό" (Πίνακας 1)</p> <p data-bbox="1174 801 1505 1093">Θερμική καταπόνηση: γρήγορη ρηχή αναπνοή, φουσκωμένοι ρώθωνες, απρόβλεπτη συμπεριφορά και βάδισμα, αυξημένη θερμοκρασία σώματος¹, υψηλός αναπνευστικός ρυθμός, υψηλός καρδιακός ρυθμός και έντονη εφίδρωση,</p> <p data-bbox="1174 1124 1505 1191">Καταπόνηση από ψύχος: ρίγος</p> <p data-bbox="1174 1218 1505 1682">Αφυδάτωση: δεν ανταποκρίνεται στο περιβάλλον, γρήγορη και ρηχή αναπνοή, υπερβολική κατανάλωση νερού για παρατεταμένες χρονικές περιόδους, επιθετική ή απειλητική συμπεριφορά εάν υπάρχει νερό, σκουρόχρωμα ή παχύρρευστα ούρα (με πιθανώς έντονη οσμή), μη φυσιολογική σύσταση κοπράνων (υδαρή ή πολύ σκληρά, απουσία ή σπάνια αφόδευση).</p>

Φυσιολογική αδυναμία

Τα ζώα που παρουσιάζουν φυσιολογική αδυναμία δεν θεωρούνται κατάλληλα για μεταφορά, εκτός εάν η μεταφορά δεν θα τους προκαλέσει πρόσθετη ταλαιπωρία.

Φυσιολογική αδυναμία	Περιγραφή ζωικών παραμέτρων	Ακατάλληλο για μεταφορά
Θρεπτική κατάσταση	Τα ζώα σε κακή θρεπτική κατάσταση είναι πιο ευάλωτα στους στρεσογόνους παράγοντες της μεταφοράς, γι' αυτό και τα εξαιρετικά αδύνατα ζώα δεν θεωρούνται κατάλληλα για μεταφορά	BCS < 2,0 σε κλίμακα 1 έως 5: Πυελική περιοχή σε σχήμα V, εμφανείς εγκάρσιες και ακανθώδεις αποφύσεις οστών χωρίς ψηλάφηση λίπους, κυματοειδής εμφάνιση των εγκάρσιων αποφύσεων των πλευρών ορατών μέχρι τη σπονδυλική στήλη, προεξέχουσες αποφύσεις λεκάνης.
Αδυνατεί να κινηθεί ανεξάρτητα χωρίς πόνο ή να περπατήσει χωρίς βοήθεια	Εάν ένα ζώο που στέκεται όρθιο δεν κατανέμει το βάρος του ομοιόμορφα και στα τέσσερα άκρα, όπως υποδηλώνεται από την επανειλημμένη μετατόπιση του βάρους μεταξύ των άκρων ή από τη συνεχή στήριξη ενός άκρου ή από την απροθυμία να σηκώσει βάρος κατά τη βάρδιση, είναι εξαιρετικά απίθανο το ζώο να είναι σε θέση να κινηθεί χωρίς πόνο και συνεπώς είναι ακατάλληλο για μεταφορά.	Βαθμίδα χωλότητας ≥ 3 σε κλίμακα 1-5: Σύντομο βάδισμα με ένα άκρο, περισσότερα από ένα άκρα ή έντονη απροθυμία να φέρει βάρος σε ένα άκρο, δεν στηρίζει ένα άκρο ή έντονη απροθυμία να εναποθέσει βάρος σε δύο ή περισσότερα άκρα
Εξάντληση	Ένα ζώο που παρουσιάζει σημάδια σοβαρής κόπωσης ή εξάντλησης δεν είναι κατάλληλο για μεταφορά.	Απροθυμία μετακίνησης ή στάσης, κοπιώδης αναπνοή, η γνάθος ή τα άκρα στηρίζονται σε διαχωριστικά ή στις ταίστρες, κλειστοί οφθαλμοί, μεγάλο ανάπαυση σε ύπτια θέση, μυϊκός τρόμος, τα ούρα μπορεί να είναι σκούρα από τη μυσσφαιρίνη και την αφυδάτωση.
Μη περιπατητικό	Ένα ζώο θεωρείται μη περιπατητικό όταν δεν μπορεί να σηκωθεί ή δεν μπορεί να σταθεί χωρίς βοήθεια, αλλά είναι ακόμα ζωντανό. Ένα ζώο σε τέτοια κατάσταση είναι ακατάλληλο για μεταφορά.	Το ζώο δεν μπορεί να σηκωθεί ή να σταθεί μόνο του
Στάδιο κυοφορίας	Αγελάδες για τις οποίες έχει ήδη παρέλθει το 90 % ή περισσότερο της αναμενόμενης περιόδου κυοφορίας ή που γέννησαν την προηγούμενη εβδομάδα.	Κατά τον τελευταίο μήνα της κυοφορίας, όπως υπολογίζεται από την ημερομηνία οχείας και την πρώτη εβδομάδα μετά τον τοκετό, αντίστοιχα
Νεογέννητο	Δεν πρέπει να μεταφέρονται μόσχοι των οποίων ο ομφαλός δεν έχει επουλωθεί πλήρως (δηλαδή ουλές από το ομφαλικό τραύμα). Επιπλέον, μόσχοι ηλικίας μικρότερης των δέκα ημερών, εκτός εάν μεταφέρονται σε απόσταση μικρότερη των 100 χιλιομέτρων, ή μόσχοι ηλικίας μικρότερης των 14 ημερών για ταξίδια μεγάλης διάρκειας δεν είναι κατάλληλα για μεταφορά.	Το κολόβωμα του ομφαλού είναι προσαρτημένο ή ορατή κηλίδα στο ομφαλικό τραύμα Ημερομηνία τοκετού

Παθολογικά προβλήματα

Τα ζώα που παρουσιάζουν παθολογικά προβλήματα δεν θεωρούνται κατάλληλα για μεταφορά, εκτός εάν είναι ελαφρά τραυματισμένα/ασθενή και η μεταφορά τους δεν θα προκαλέσει πρόσθετη ταλαιπωρία.

Παθολογική κατάσταση	Περιγραφή ζωικών παραμέτρων	Ακατάλληλο για μεταφορά
Οίδημα	<p>Τα ζώα που παρουσιάζουν ανώμαλη σωματική προεξοχή ή τοπική διόγκωση που προκαλεί πόνο δεν πρέπει να θεωρούνται κατάλληλα για μεταφορά.</p> <p>Δεδομένου ότι τα οίδημα είναι συχνά επώδυνη κατάσταση, η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά.</p>	<p>Διεύρυνση τμήματος του σώματος που προκαλεί πόνο, π.χ. απόστημα, γνάθοι με εξογκώματα (ακτινομυκητίαση), οσχεοκήλη.</p> <p>Επίπεδα πόνου από "μέτριο" έως "πολύ σοβαρό" (Πίνακας 1)</p>
Πρόπτωση	<p>Η πρόπτωση αναφέρεται στην προεξοχή ενός οργάνου που έχει ως αποτέλεσμα ένα ζώο να μην είναι πλέον κατάλληλο για μεταφορά.</p>	<p>Οποιαδήποτε πρόπτωση (παχέος εντέρου, κόλπου, μήτρας)</p>
Μειωμένη όραση	<p>Τα τυφλά ζώα εμφανίζονται αποπροσανατολισμένα, φοβισμένα, αγχώμενα και δεν είναι κατάλληλα για μεταφορά.</p>	<p>Τύφλωση και στους δύο οφθαλμούς που προκαλείται π.χ. "cancer eye", "pink eye"</p>
Διάρροια	<p>Άφθονη διάρροια με σοβαρή διαταραχή της γενικής κατάστασης και υψηλό κίνδυνο αφυδάτωσης που καθιστά τα ζώα ακατάλληλα για μεταφορά.</p>	<p>Χαλαρά, υδαρή κόπρανα, έντονη ρύπανση των οπίσθιων άκρων, αφυδάτωση</p>
Εκκρίσεις	<p>Οι εμφανείς πυώδεις εκκρίσεις αποτελούν ένδειξη οξείας φλεγμονής που οδηγεί σε ζώα ακατάλληλα για μεταφορά. Σε τέτοιες περιπτώσεις η καταλληλότητα του ζώου για σφαγή είναι αμφισβητήσιμη.</p>	<p>Εμφανές πυώδες έκκριμα από τους οφθαλμούς, τη μύτη ή το αιδοίο</p>
Αναπνευστική διαταραχή	<p>Ζώα με σημάδια δυσχερούς ή δύσκολης αναπνοής, συχνά σε συνδυασμό με ενδείξεις γενικής δυσφορίας, όπως η έκταση της κεφαλής, η έκταση των πρόσθιων άκρων, είναι ακατάλληλα για μεταφορά.</p>	<p>Σοβαρή δύσπνοια, πνευμονία, αυξημένη συχνότητα αναπνοής, δυσχερής αναπνοή, λαχάνιασμα, αναπνοή με ανοιχτό στόμα, βήχας</p>
Τυμπανισμός	<p>Τα ζώα που εμφανίζουν τυμπανισμό σε βαθμό που να παρουσιάζουν σημάδια δυσφορίας ή αδυναμίας δεν είναι κατάλληλα για μεταφορά.</p> <p>Δεδομένου ότι η διόγκωση της μεγάλης κοιλίας μπορεί να είναι μια επώδυνη κατάσταση, η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά.</p>	<p>Τυμπανισμός</p> <p>Επίπεδα πόνου από "μέτριο" έως "πολύ σοβαρό" (Πίνακας 1)</p>
Ασυνήθιστη συμπεριφορά	<p>Μια γενικευμένη διαταραχή του νευρικού συστήματος που οδηγεί σε ανώμαλη ή επικίνδυνη συμπεριφορά καθιστά τα ζώα ακατάλληλα για μεταφορά.</p>	<p>Αποπροσανατολισμός, αναγκαστικές κινήσεις, επιθετική συμπεριφορά</p>
Παραμόρφωση των άκρων	<p>Η (συγγενής) παραμόρφωση των άκρων ή οι υπερβολικά αναπτυγμένες οπλές ενέχουν υψηλό κίνδυνο</p>	<p>Βαθμίδα χωλότητας ≥ 3 σε κλίμακα 1 έως 5, το βάρος</p>

Παθολογική κατάσταση	Περιγραφή ζωικών παραμέτρων	Ακατάλληλο για μεταφορά
	τραυματισμού και είναι πιθανό να συνδέονται με πόνο, καθιστώντας τα ζώα ακατάλληλα για μεταφορά.	δεν κατανέμεται ομοιόμορφα και στα τέσσερα άκρα

Παθολογική κατάσταση	Περιγραφή ζωικών παραμέτρων	Ακατάλληλο για μεταφορά
Αρθρίτιδα	<p>Η αρθρίτιδα είναι μια επώδυνη πάθηση που καθιστά τα ζώα ακατάλληλα για μεταφορά.</p> <p>Δεδομένου ότι η αρθρίτιδα είναι μια επώδυνη πάθηση, η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά.</p>	<p>Βαθμίδα χωλότητας ≥ 3 σε κλίμακα 1 έως 5, το βάρος δεν κατανέμεται ομοιόμορφα και στα τέσσερα άκρα,</p> <p>Επίπεδα πόνου από "μέτριο" έως "πολύ σοβαρό" (Πίνακας 1)</p>
Κατακράτηση πλακούντα	<p>Η κατακράτηση των εμβρυικών υμένων υποδηλώνει ότι το ζώο βρίσκεται σε διάστημα μικρότερο της 1 εβδομάδας μετά τον τοκετό ή σε χρόνια μητρίτιδα.</p>	<p>Ορατός πλακούντας</p>
Φλεγμονή του μαστού	<p>Η οξεία μαστίτιδα (οξεία φλεγμονή του μαστικού αδένου), η διόγκωση ή η γαγγραινώδης μαστίτιδα είναι επώδυνες καταστάσεις που καθιστούν τα ζώα ακατάλληλα για μεταφορά.</p> <p>Δεδομένου ότι η φλεγμονή του μαστού είναι μια επώδυνη κατάσταση, η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά.</p>	<p>Πάχυνση και επιμήκυνση των θηλών, ο μαστός διογκώνεται, γίνεται κόκκινος και επώδυνος, οι προσβεβλημένες αγελάδες εμφανίζουν κόπωση, απώλεια βάρους, αυξημένη θερμοκρασία σώματος</p> <p>Επίπεδα πόνου από "μέτριο" έως "πολύ σοβαρό" (Πίνακας 1)</p>
Υπο-/υπερθερμία	<p>Τα ζώα με θερμοκρασία σώματος εκτός των φυσιολογικών ορίων είναι ακατάλληλα για μεταφορά.</p>	<p>Πυρετός: θερμοκρασία σώματος $> 39,5$ °C</p> <p>Υποθερμία: θερμοκρασία σώματος $< 37,5$ °C</p>
Φλεγμονή του ομφαλού	<p>Η φλεγμονή του ομφαλού (ομφαλίτιδα/ουραχίτιδα συνήθως εμφανίζεται σε μόσχους ηλικίας 2-5 ημερών-ομφαλοφλεβίτιδα συνήθως εμφανίζεται σε μόσχους ηλικίας 1-3 μηνών, σε νεογέννητους ή νεαρούς μόσχους καθιστά το ζώο ακατάλληλο για μεταφορά.</p> <p>Δεδομένου ότι η φλεγμονή του ομφαλού είναι μια επώδυνη κατάσταση, η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα του ζώου για μεταφορά.</p>	<p>Ομφαλίτιδα/ουραχίτιδα: οίδημα ή/και εκκρίσεις στον ομφαλό-ομφαλοφλεβίτιδα: ήπιος πυρετός, λήθαργος και αδυναμία ανάπτυξης.</p> <p>Επίπεδα πόνου από "μέτριο" έως "πολύ σοβαρό" (Πίνακας 1)</p>

Συστάσεις κατά την επιθεώρηση

- Η καταλληλότητα κάθε ζώου για μεταφορά πρέπει να αξιολογείται πριν από τη φόρτωση.
- Η αξιολόγηση των επιπέδων πόνου σύμφωνα με τον πίνακα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την καταλληλότητα ενός ζώου για μεταφορά σε σχέση με επώδυνες καταστάσεις.
- Όταν υπάρχει αμφιβολία σχετικά με την καταλληλότητα ενός ζώου για μεταφορά, πρέπει πάντα να ζητείται κτηνιατρική συμβουλή.

Πίνακας 1: Επίπεδα πόνου και αξιολόγηση σε βοοειδή (τροποποιημένος κατά Care4Dairy, 2024). Τα ζώα θεωρούνται ακατάλληλα για μεταφορά εάν η αξιολόγηση του πόνου υπερβαίνει το επίπεδο "ήπιος".

Συμπεριφορά	Επίπεδα πόνου				
	Απουσία πόνου	Ήπιος	Μέτριος	Σοβαρός	Πολύ σοβαρός
Αντίδραση στην ψηλάφηση	Το ζώο δεν ενοχλείται από οποιαδήποτε ψηλάφηση	Το ζώο μπορεί να αντιδράσει ή να μην αντιδράσει στην ψηλάφηση ενός προσβεβλημένου σημείου (σημείο χειρουργικής επέμβασης, πληγή,...): απομακρύνεται, κλωτσάει, φωνάζει	Το ζώο αντιδρά στην ψηλάφηση μπορεί να προσπαθήσει να απομακρυνθεί ή να ενεργήσει επιθετικά κατά το χειρισμό	Το ζώο απομακρύνεται κατά την ψηλάφηση μπορεί να κλωτσήσει ή να είναι άκαμπο	Το ζώο είναι άκαμπο ή δεν ανταποκρίνεται
Γενικά	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοποιημένο και ήσυχο • Μη ρυθμίζει ή τρώει • Εκδηλώνει περιέργεια για το περιβάλλον • Απομακρύνεται κατά την προσέγγιση • Φυσιολογική αλληλεπίδραση με τα άλλα ζώα και τον μόσχο (αν είναι αγελάδα) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ήπια αλλαγή στάσης του σώματος • Ακαμψία ή ήπια χλωτότητα • Λιγότερο ενδιαφέρον για το περιβάλλον • Μπορεί να εκδηλώσει επιθετικότητα στα υπόλοιπα ζώα με χαρακτηριστικές κινήσεις της κεφαλής 	<ul style="list-style-type: none"> • Απομάκρυνση από το κοπάδι • Ήρεμοι, θαμποί οφθαλμοί • Μη φυσιολογική στάση του σώματος – άκαμπο, σε στάση, κυρτή ράχη, χλωτότητα • Κακή όψη τριχώματος • Ανορεξία • Ο μόσχος του πεινάει και διαμαρτύρεται 	<ul style="list-style-type: none"> • Απομάκρυνση από το κοπάδι • Άκαμπο, απροθυμία μετακίνησης • Ανορεξία • Απεριποίητη εμφάνιση • Απώλεια βάρους • Μη φυσιολογική στάση του σώματος – κάμψη κεφαλής, ανασηκωμένη ουρά, κυρτή ράχη, πεσμένα πτερύγια αυτιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Γρήγορος αναπνευστικός ρυθμός • Αναπνοή με ανοιχτό στόμα • Διόγκωση των οφθαλμών • Καταθλιπτικό • Γρύλισμα • Τρίξιμο των δοντιών • Ανορεξία • Άκαμπτη στάση του σώματος ή κατάκλιση